



# Keskkonnasõbraliku majandamise toetus ja mullakaitse toetus

**Toomas Tõrra**  
**Eesti Maaülikool**  
**Rõhu katsejaama juhataja**



# KESKKONNASÕBRALIK MAJANDAMINE

---

## ✓ EESMÄRK

Soodustada keskkonnasõbralike majandamisviiside kasutuselevõttu ja jätkuvat kasutamist põllumajanduses, et kaitsta mulda ja vett ning parandada nende seisundit, samuti suurendada elurikkust ja maastikulist mitmekesisust ning tõsta põllumajandustootjate keskkonnateadlikkust.

## ✓ STRUKTUUR

**Põhitegevuse elluviimise nõuded:** - 2024. aastal 9 tegevust (rakendub e-põlluraamat) - 2025. aastal lisandub veel 1 (lämmastikubilanss)

**Lisategevuse elluviimise nõuded:** - 2024. aastal 6 tegevust (lisandus vahekultuuride lisategevus)

# Nõuded toetusõiguslikule maale

---

✓ Toetuse põhitegevust ja lisategevust tuleb ellu viia üldjuhul toetusõiguslikul põllumajandusmaal. Mõnda põhitegevuse või lisategevuse nõuet tuleb ellu viia ka põllumajandusmaal, mille kohta toetust ei anta:

- glüfosaadi mittekasutamine sööti jäetud maal ja mustkesal;
- glüfosaadi mittekasutamise lisategevuse puhul ei ole lubatud glüfosaati kasutada kogu põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaal sh maal, mis ei ole toetusõiguslik.



# Nõuded toetusõiguslikule maale

---

- ✓ Lisategevuse elluviimise eest antakse toetust üksnes selle toetusõigusliku põllumajandusmaa kohta, mille kohta taotletakse toetust KSM põhitegevuse elluviimise eest ehk nii põhitegevust kui lisategevust tuleb ellu viia samal põllumajandusmaal.
- ✓ Toetuse tegevusi tuleb ellu viia ühe kalendriaasta jooksul ehk kohustuseaastal ka põllumajandusliku majapidamise maal, mis ei ole toetusõiguslik. Kohustuseaasta algab 1. jaanuaril ja lõppeb 31. detsembril.





# Nõuded toetusõiguslikule maale

---

- ✓ Toetust antakse taotlejale, kelle kasutuses on vähemalt 1,00 ha toetusõiguslikku põllumajandusmaad. Toetusõiguslik on põllumaa, millel kasvatatakse põllukultuuri, köögivilja, maasikat, ravim- või maitsetaime, heintaime või heintaime, mis on nõuete kohaselt põldtunnustatud või sellel asub mitmeliigiline väike põld. Samuti on toetusõiguslik püsikultuuride alune maa kui sellel kasvatatakse puuvilja- või marjakultuuri ja püsirohumaa.

# Nõuded toetusõiguslikule maale

---

- ✓ Toetusõigusliku põllumajandusmaa andmed peavad olema kantud põllumajandustoetuste- ja põllumassiivide registrisse.
- ✓ Kasvatatav põllumajanduskultuur peab kasvama põhikultuurina. Põhikultuur tuleb külvata, istutada või maha panna enne taotluse esitamise aastat või taotluse esitamise aasta kevadel kasutades kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid või hoida maa kohustuseaastal mustkesas või söötis.

# Minimaalne istutustihedus

Aianduskultuurid	Istikute arv ha kohta		
	PKV	KSM	MAH
Õunapuu tugeva kasvuga alusel, pirnipuu	100	100	100
Õunapuu keskmise kasvuga alusel	300	300	300
Õunapuu nõrga kasvuga alusel	500	500	500
Luuviljalised	270	270	270
Astelpaju, aroonia	400	400	400
Sõstar, karusmari	2000	800	800
Vaarikas, pampel	3000	3000	3000
Viinapuu	1300	1300	1300
Kultuurmustikas, ebaküdoonia	1000	1000	1000
Kultuurjõhvikas	30 000	30 000	30 000
Maasikas	20 000	20 000	20 000
Söödav kusalapuu	665	665	665
Harilik pihlakas		150	150
Harilik sarapuu		250	250

# Nõuded toetusõiguslikule maale

---

- **Põhikultuuri mõiste:** Põhikultuur on taotlusel märgitud põllumajanduskultuur, mis on (~~hiljemalt kohustuseaasta 15. juuniks~~) maha pandud, istutatud või külvatud enne taotluse esitamise aastat või taotluse esitamise aasta kevadel.
- Allakülvi ei loeta põhikultuuriks.
- **Teenindusala:** Toetusõigusliku põllu pindala hulka arvestatakse (~~köögivilja, maasika, ravim või maitsetaime, puuvilja või marjakultuuri kasvatamise korral~~) põllu otstes asuv kuni 15 meetri laiune teenindusala, mida kasutatakse põllutöömashinate ümberpööramiseks.







**Eesti Maaülikool**  
Estonian University of Life Sciences

[www.emu.ee](http://www.emu.ee)



# Nõuded toetusõiguslikule maale

---

- Rohumaa (nii pikaajalise kui lühiajalise) kohta antakse toetust maksimaalselt selle rohumaa pindala ulatuses, mis on võrdne taotlusel märgitud ja kindlaksmääratud maa pindalaga, mille kohta toetust taotleti ja millel kasvatati põllu- või aiakultuuri või (~~mida~~ ~~hoiti-söötis~~) millel oli põldtunnustatud heinaseemnepõld või mitmeliigiline väike põld või millel kasvatati lilli.

# Nõuded toetusõiguslikule maale

---

- Põllukultuurid
- Aiakultuurid (köögivilj, maasikas, ravim-või maitsetaimed, puuvilja- ja marjakultuurid)
- Põldtunnustatud heinaseemnepõld
- Mitmeliigiline väikepõld
- Lilled

=

- Püsirohuma
- Lühiajaline rohuma
- Puhaskülvis heintaimed



# Nõuded toetusõiguslikule maale

P - 100 ha Teravili	P - 50 ha 3.a. põldhein	PR - 50 ha	
Püsirohumaast 400 ha ei saa KSM toetust ja sellele osale ei ole vajadust KSM toetust taotleda			





# Nõuded toetusõiguslikule maale

---

- ✓ Toetust ei anta maa kohta, mille kohta antakse:
  - 1) pärandniidu hooldamise toetust ;
  - 2) turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetust;
  - 3) põhjavee kaitse toetust;
  - 4) pinnavee kaitse toetust



# Nõuded toetusõiguslikule maale

---

✓ Sama põllu kohta ei anta samal kohustuseaastal toetust:

1) orgaanilise multši kasutamise lisategevuse elluviimise eest ja vahekultuuride kasvatamise lisategevuse elluviimise eest;

2) haljasväetiskultuuri kasvatamise lisategevuse elluviimise eest ja vahekultuuride kasvatamise lisategevuse elluviimise eest.



# Baasnõuded

---

✓ Taotleja täidab kohustuseaasta jooksul järgmisi nõudeid:

1) kannab andmed põllumajandusliku tegevuse kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse;

2) täidab maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maaheas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded” § 3 lõigetes 6–8 sätestatud nõudeid;

# Baasnõuded

---

- Lõige 6 kohaselt ei tohi samal põllul sama põhikultuuri kasvatada üle kolme aasta (välja arvatud mitmeaastased põllukultuurid, näiteks rohumaakultuuride, looduslike rohttaimede ning kesa korral). Lisaks kolme-aastasele viljavahelduse nõudele tuleb 50% majapidamise põllumaal vahetada põhikultuuri igal aastal.
- Samaks põhikultuuriks loetakse antud nõude raames nt. suvinisu ja suvinisu, erinevaks põhikultuuriks loetakse nt. oder, kaer, rukis, suvinisu ja talinisu.
- Seda nõuet ei kohaldata põllumajandustootja suhtes, kelle ettevõtte on mahepõllumajanduse seaduse alusel tunnustatud, või kelle põllumajandusliku majapidamise põllumaa suurus on kuni 10 hektarit



# Baasnõuded

---

3) täidab veeseaduse § 161 lõigetes 1 ja 7 ning keskkonnaministri 5. novembri 2021. a määruse nr 49 „Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal” § 3 punktis 1 sätestatud nõudeid;

✓ Kaitsmata põhjaveega aladel ja karstialal ei tohi

1) mineraalväetisega antav lämmastiku kogus ei tohi olla aastas üle 120 kg haritava maa ühe hektari kohta ning taliviljadele ja mitmeniitelistele rohumaadele korraga antav lämmastiku kogus ei tohi olla aastas üle 80 kg haritava maa ühe hektari kohta;

# Baasnõuded

---

4) täidab maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded” lisas 1 esitatud kohustuslike majandamisnõuete 7 ja 8 nõudeid 1–4.

KM 7-8 Nõue 1: Taimekaitsevahendit tohib kasutada üksnes taimekaitsevahendi loas määratud ja taimekaitsevahendi märgistusele vastavatel tingimustel ja põllumajandusministri 29. novembri 2011. a määruse nr 90 § 4 nõuete kohaselt.

KM 7-8 Nõue 2: Taimekaitsevahendi professionaalne kasutaja peab olema läbinud taimekaitsekoolituse ning peab omama selle läbimist tõendavat taimekaitsetunnistust.

KM 7-8 Nõue 3: Kasutuses olev taimekaitseseade, välja arvatud käsi- ja selgpriit, peab olema läbinud korralise tehnilise kontrolli iga kolme aasta järel.

# Baasnõuded

---

- KM 7-8 Nõue 4:

- (1) Taimekaitseseade ei tohi nõuetekohasel kasutamisel, puhastamisel, hooldamisel ja hoidmisel ohustada inimese tervist ega keskkonda.
- (2) Professionaalne kasutaja kontrollib tema kasutuses oleva taimekaitseseadme toimimist korrapäraselt ning vajaduse korral reguleerib selle toimimiseks olulisi osasid.
- (3) Taimekaitseseadme kasutamise, puhastamise, hooldamise ning hoidmise ohutusnõuete täitmisel tuleb järgida põllumajandusministri 20. aprill 2006. aasta määruse nr 49 „Taimekaitseseadme kasutamise, puhastamise, hooldamise ning hoidmise ohutusnõuded“ alusel kehtestatud nõudeid.



# Põhitegevuse nõuded

---

## I. Elektroonilise põlluraamatu pidamine (alates 2024. aastast)

- Taotleja peab kogu põllumajanduslikus majapidamises tehtud põllumajandusliku tegevuse kohta veeseaduse alusel peetavat põlluraamatut elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonnas või muus e-teenuse keskkonnas.

1. Tasuta võimalus neile KSM taotlejatele, kes eratarkvara ei kasuta

2. Teenuse asukoht: ePRIA → Peamenüü → Pindalateenused → Põldude haldamine

3.15.juuli 2024 kohustuslik





Põllumassiivide muudatused

**Põldude haldamine**

Pindalatoetuste lisateenused

Staatuse ?	Põllumassiivi nr / katastritunnus ?	Põllu nr ?	Põllu pindala (ha) ?	Maakasutus ?	Põllumajanduskultuur ?	Otstarve / kasutusviis ?	Kasutusõigus ?	HS / HK / HV / ENK ?	Muutmise aeg ?	Kaart
Otsi	Otsi	Otsi	Otsi	Otsi	Otsi	Otsi	Otsi	Otsi	Vali kuupäev	
<input type="checkbox"/>	59044479797	16-2	8,43	PK	must sõstar	TA	O		02.06.2021 14:56:46	

⚠ Põld on joonistatud üle põllumassiivi piiri. Vajadusel vaata üle ja muuda põllu piiri.

- 📘 Põld kattub veekaitsevööndiga.
- 📘 Põllumassiiv on registris uuendatud.

**Kindlakstehtud andmed 2023:** ?  
Maakasutus - PK  
Põllumajanduskultuur - must sõstar  
Mahe maakasutus - M

**Üksikute puude ja pöösaste arv:** ?  
Lubatud: 422 Tegelik: 0

**Üle põllumassiivi piiri joonistamise selgitus:** ?  
Selgitusse võib märkida põhjused, miks põld on joonistatud üle põllumassiivi piiri

**Põllu andmete muutja:** ? -

Hooaja tegevused [Lisa tegevus](#)

Hooaja kultuurid ja saagikus



# Elektroniline põlluraamat

Taotlemine   Dokumendid   Hinnakataloog   Kliendi andmed   Esindusõigused ja volitused   Vana e-PRIA   Registrid -   **Pindalateenused**   Nõuandeteenused   Koolitused   Maksed ja võlgnevused

## Põldude haldamise teenus

Põllumassiivide muudatused

**Põldude haldamine**

Pindalatoetuste lisateenused

## Mullaproovid [?](#)

Põllumassiivi nr: **69257241485**

Põllu nr: **9**

Põllu pindala: **9,59 ha**

**Põllu keskmine**

**Mullaproovi punktide tulemused**

Proovi aeg: 01.01.2022

pH	P (mg/kg)	K (mg/kg)
6	34	115

#	Proovi nr	pH	C <sub>org</sub> (%)	P (mg/kg)	K (mg/kg)	Ca (mg/kg)	Mg (mg/kg)	Cu (mg/kg)	Mn (mg/kg)	B (mg/kg)
1	2209355	5,5		46	94	1 453	145			
2	2209356	6,6	2,6	22	136	2 233	293			

Laadi tulemused alla: [XLS](#) [CSV](#) [PDF](#)

Põllu pindala (ha) <a href="#">?</a>	Maakasutus <a href="#">?</a>	Põllumajanduskultuur <a href="#">?</a>	Otstarve / kasutusviis <a href="#">?</a>	Kasutusõigus <a href="#">?</a>	HS / HK / HV / ENK <a href="#">?</a>
Otsi	Otsi	Otsi	Otsi	Otsi	Otsi
0,40	P	punane ristik (100% ristikut)	HM	O	

Planeeritud saak (t/ha) <a href="#">?</a>	Tegelik saak (t/ha) <a href="#">?</a>

**Tööriistad** [?](#)

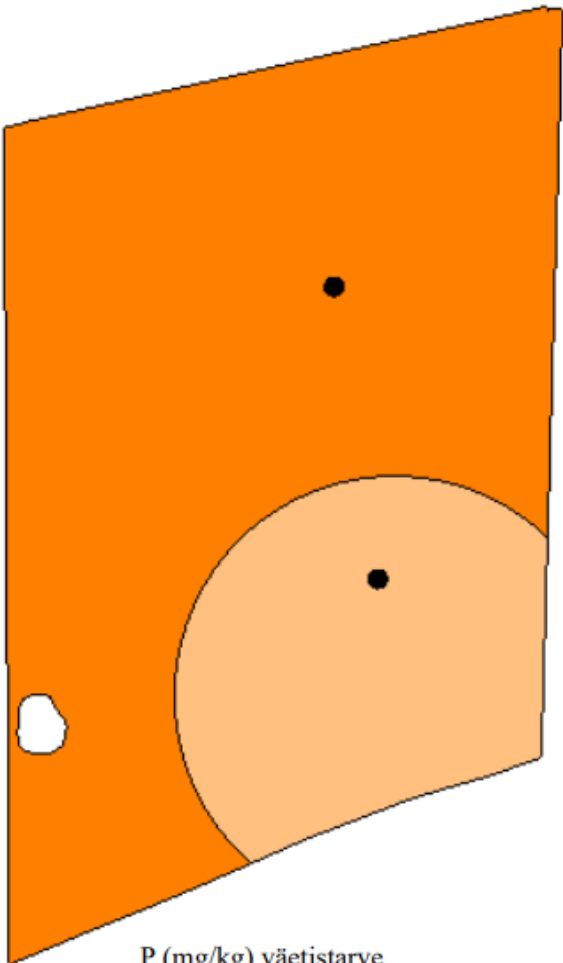
**Mullaproovid**

Lupjамissoovitused

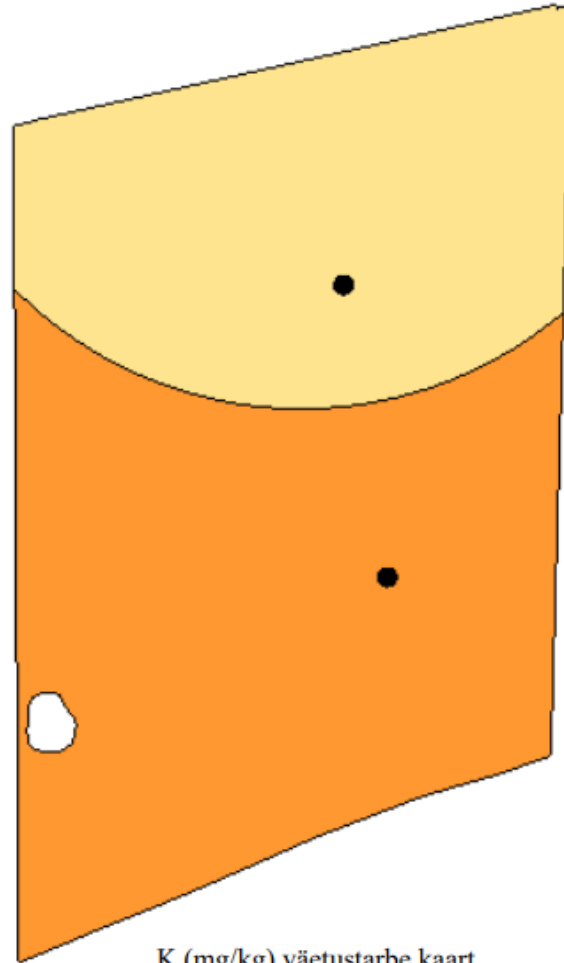
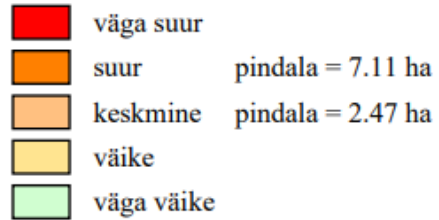
Huumusbilanss



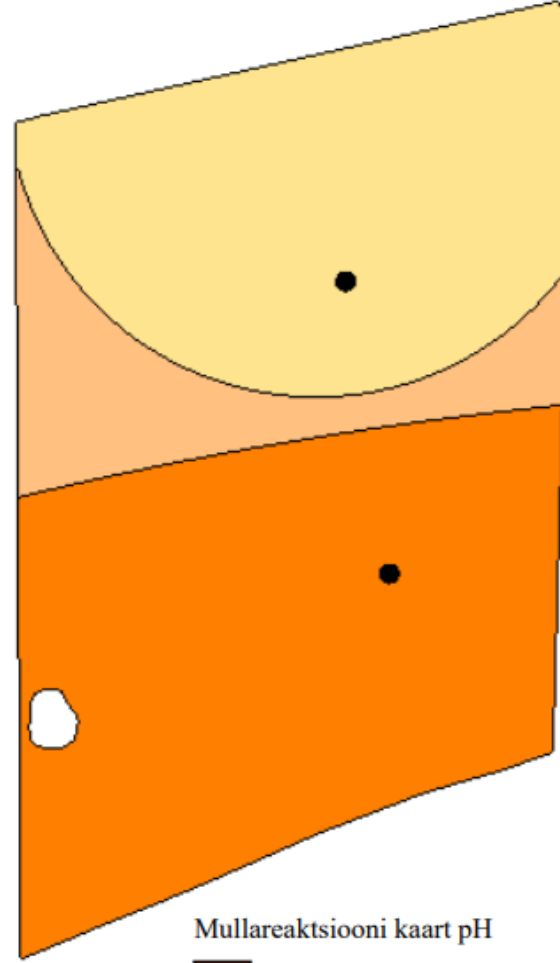
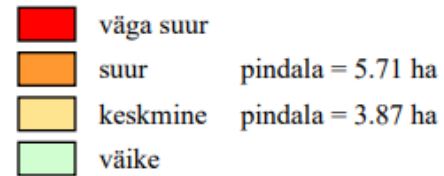
# Elektroniline põlluraamat



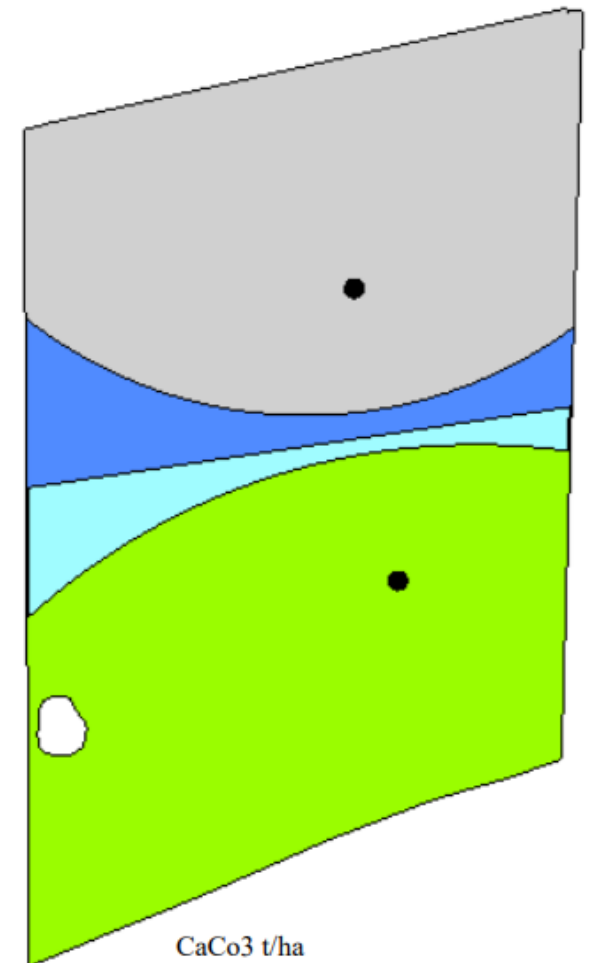
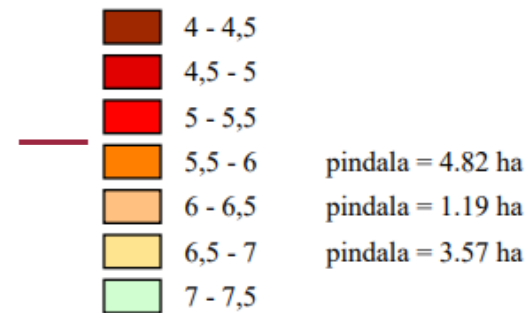
P (mg/kg) väetistarve



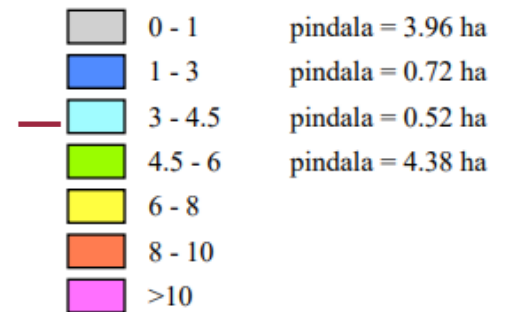
K (mg/kg) väetustarve kaart



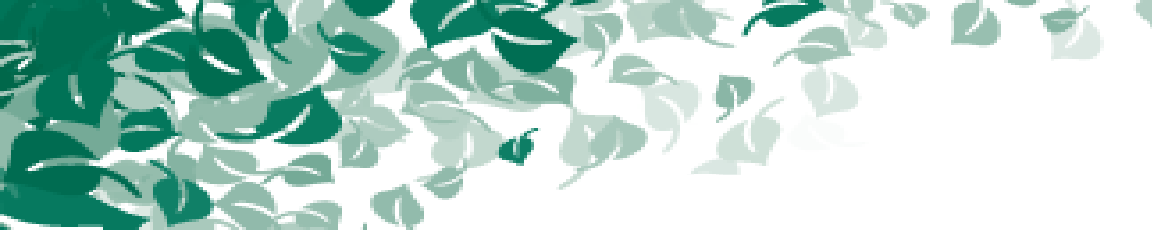
Mullareaktsiooni kaart pH



CaCo3 t/ha



# Elektroniline põlluraamat



Taotlemine    Dokumendid    Hinnakata

## Põldude haldamise teenus

Põllud    Niidud

Põllud hooaeg 2024    Joonista põld

Staatuse info	Põllumassiiv katastritunnus
<input type="checkbox"/> Staatus ? <input type="checkbox"/> Otsi	<input type="text" value="69357230171"/> Otsi

Kindlakstehtud andmed  
Üksikute puude ja põõsast  
Põllu andmete m...

Hooaja tegevused    Lisa tegevus

Tegevus ?	Algus ?	Lõpp ?
Saagikoristus	06.08.2024	06.08.2024

Hooaja kultuurid ja saagikus

Tööriistad ?

Mullaproovid    Lupjamissoovitused    **Huumusbilanss**

## Huumusbilansi kalkulaator ?

Sisesta andmed

Põllumassiivi nr	Pindala (ha)	Põllumajanduskultuur ?	Orgaaniline väetis	Saak	Allakülv	Harimisviis	Vahekultuur	Mineraalne N-kg/ha
69357230171	1,44	kaer liblikõieliste al... x	<input checked="" type="checkbox"/> - ; - ; - %	- ; ei	<input type="checkbox"/> - ; ei			0

- Vali -
- aed-apteegitill
- aed-mustjuur
- aedhernes
- aedkoriander
- aedmaasikad avamaal või madala katte all
- aedpetersell

Sõnniku tüüp

Kasutusnorm (t/ha)

Kuivaine %

- Ilma väetiseta
- Käärinud sõnnik
- Linnusõnnik
- Sea vedelsõnnik
- Tahke biogaasi digestaat
- Valmis kompost
- Vedel biogaasi digestaat
- Veise vedelsõnnik
- Värske kompost
- Värske sõnnik

künd

minimeeritud harimine

Tegelik saak (t/ha)

Põhk mulda

Allakülv saak

Mulda viimine

ei

hea saak

keskmise saak

Arvuta





# Põhitegevuse nõuded

---

## II. Lämmastikubilansi koostamine (alates 2025. aastast)

Taotleja peab põllumajandusmaa kohta, millel kasvatab põllukultuuri või heintaimet ja millel kasutab lämmastikku sisaldavat väetist või kasvatab lämmastikku siduvat põllumajanduskultuuri, põllupõhist arvestust lämmastiku mulda viimise ja mullast väljaviimise kohta e-põlluraamatus.



# Põhitegevuse nõuded

---

## III. Viljavaheldus ja liblikõieliste kultuuride kasvatamine

Taotleja peab korraldama külvikorra või viljavahelduse nii, et samal maal ei kasvatata teravilja kauem kui kolmel ja **maasikat kauem kui viiel** järjestikusel aastal ning ristõieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure ei kasvatata samal maal uuesti enne kolme aasta möödumist.

# Põhitegevuse nõuded



- ✓ Vahekultuur, sööti jäetud maa ja mustkesa, mida kasutatakse põllumajanduskultuuride vaheldusena ei katkesta külvikorras teravilja, maasika ja ristõieliste sugukonda kuuluvate põllumajanduskultuuride järgnevust.
- ✓ Teraviljade järgnevuse katkestavad ka teraviljad mais, tatar või sorgo.
- ✓ Viljavahelduse nõuet ei pea järgima mitmeaastase ristõielise köögivilja kasvatamisel ning sel juhul on lubatud mitmeaastast ristõielist köögivilja kasvatada samal kasvukohal mitu aastat järjest (mädarõigas).

# Põhitegevuse nõuded



Aasta	PST	
	50ha	50ha
2024	nisu	nisu
2025	nisu	raps
2026	nisu	nisu
2027	raps	tatar
2028	nisu	nisu

KSM/MAH		
40ha	40ha	20ha
nisu	nisu	ristik
nisu	raps	ristik
nisu	nisu	ristik
raps	tatar	ristik
nisu	nisu	ristik

talinisu
taliraps
talioder
suvioder AK
ristik



# Põhitegevuse nõuded

---

- **Liblikõieliste kultuuride kasvatamine**

- ✓ Majapidamise põllumaal tuleb liblikõieliste sugukonda kuuluvat põllumajanduskultuuri kasvatada vähemalt 15 % põllumaast.
- ✓ Liblikõielisi võib kasvatada külvatud puhaskülvis, segus kõrreliste heintaimedega või segus teiste haljasväetiseks kasvatatavate põllumajanduskultuuridega. Kui kasvatatakse liblikõielisi segus teiste taimedega, tuleb järgida liblikõielistele seatud osakaalu segu taimikus (liblikõieliste osakaal vähemalt 30%, põldhernest vähemalt 70%).



# Põhitegevuse nõuded

---

- ✓ Kui taotleja taotleb mahepõllumajanduse toetust, siis tuleb kasvatada liblikõielisi 20 protsendil põllumaast.
- ✓ **Seda nõuet ei pea järgima alla 0,30 ha suurusel põllumaa põllul!**
- ✓ Liblikõieliste ja viljavahelduse tegevustes võetakse arvesse põllumajanduskultuur, mida kohustuseaastal kasvatatakse põhikultuurina ning mida kasvatati samal maal põhikultuurina kohustuseaastale vahetult eelnenud aastatel.

# Põhitegevuse nõuded



## IV. Sertifitseeritud teraviljaseemne kasutamine

- ✓ Taotleja kasutab põhikultuuri külvisena kohustuseaastale eelneva kalendriaasta sügisesel ja kohustuseaasta kevadisel teraviljade külvipinnal kokku vähemalt 15 %-l sertifitseeritud teraviljaseemet.
- ✓ Maisi ja sorgo külvipinda ning teravilja ja teiste põllumajanduskultuuride segu külvipinda ei loeta teraviljade kogupinna hulka ning sertifitseeritud seemnega külvatud teraviljade pinna hulka. Teraviljadest koosnevad segud arvestatakse teraviljade pinna hulka. Sorgo ja maisi seemet ei arvestata sertifitseeritud teraviljaseemne hulka.

# Põhitegevuse nõuded

---



## IV. Sertifitseeritud teraviljaseemne kasutamine

- ✓ Samale põllule ei tohi külvata sertifitseeritud ja sertifitseerimata seemet, välja arvatud juhul kui sertifitseerimata seemet kasutatakse allakülviks.
- ✓ **Kontrolli lihtsustamine:** Seemnepartii sertifitseerimist tõendav külvatud seemne müügipakendi etikett või sertifitseeritud seemne ostmist tõendav ostudokument peavad olema kohustuseaasta jooksul kohapeal kontrollimiseks kättesaadavad.





# Põhitegevuse nõuded

---

## V. Glüfosaadi kasutamise piirang

Taotleja ei tohi kasutada glüfosaati sisaldavaid taimekaitsevahendeid:

- põllukultuuri tärkamisest, istutamisest või maha panemisest kuni saagi koristamiseni;
- maal, millel kasvatatakse aiakultuuri
- mustkesal, sööti jäetud maal, haljaskesal, haljasväetiseks kasvatatavatel taimedel ja vahekultuuridel.



# Põhitegevuse nõuded

---

## VI. Mullaproovid

- ✓ **Taotletavalt** põllumajandusmaalt tuleb võtta mullaproovid ning saata need mullaanalüüside tegemiseks ja analüüsimiseks **akrediteeritud** laboratooriumisse hiljemalt kohustuseaasta 1. detsembriks. (KSM taotletud rohumaadelt, sh PR-idelt)
- ✓ Kui proov on varem võetud ja vajalikud parameetrid on määratud, siis tuleb proov võtta mullaproovi võtmise aastale järgneva viienda aasta 1. detsembriks.
- ✓ Aiakultuuridel tuleb määrata täiendavad elemendid (Mg, Ca, Cu, Mn ja B). põllumajandusmaa iga kuni kolme hektari põllumajandusmaa kohta 1 mullaproov



# Põhitegevuse nõuded

---

- ✓ Iga kuni 5 hektari põllumajandusmaa kohta, millele toetust taotletakse, tuleb võtta 1 mullaproov, millest on võimalik määrata mulla pH, P ja K sisaldus.
- ✓ Kui põllumajandusmaad, mille kohta taotletakse toetust on üle 10 hektari, tuleb lasta mullaproovid võtta Maaelu Teadmuskeskuse (METK) korraldatud mullaproovivõtjate koolituse läbinud isikul.
- ✓ Orgaanilise süsiniku sisaldus mullaproovidest peab olema analüüsitud arvestusega, et iga 20 hektari kohta on vähemalt 1 analüüs. Väljastatud laboriprotokollid analüüsitulemustega peavad olema kohapeal kontrollimiseks kättesaadavad. **PRIA nõudmisel esitab taotleja laboratooriumi väljastatud laboriprotokollid analüüsitulemustega PRIAle elektrooniliselt PRIA teatatud e-posti aadressil**

# Põhitegevuse nõuded

P - 100 ha  
Teravili

P - 50 ha  
3.a. põldhein

PR - 50 ha

Püsirohumaast 400 ha ei saa KSM toetust ja siit ei ole ka vaja  
mullaproove võtta

# Põhitegevuse nõuded

---

## VII. Koolitus

- Võib osaleda taotleja või taotleja heaks tegutsev füüsiline isik, kes tegeleb taotleja põllumajanduslikus majapidamises põllumajandusliku tegevusega,
- Peab osalema kohustuseaasta 7. detsembriks vähemalt ühel keskkonnasõbraliku majandamise alasel koolitusel,
- mis on korraldatud strateegiakava alusel antava teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi arendamise toetuse
- või projekti „Climate Farm Demo“ raames.





# Põhitegevuse nõuded

---

## VIII. Taimekaitsevahendi kasutamise piirang

- Sama keemilise taimekaitsevahendi toimeainet ei kasutata samal põllul ühe kalendriaasta jooksul rohkem kui kaks korda.
- Nõuet kohaldatakse suvinisu, talinisu, talirukki, suviadra, suvikaera, suvirapsi, talirapsi, suvirüpsi, talirüpsi, hariliku maisi, hariliku herne, põldoa ja heintaime kasvatamise korral.
- Nõuet ei kohaldata heinaseemnepõllul ja kartulipõllul
- Nõuet ei kohaldata insektitsiidide kasutamise korral





# Põhitegevuse nõuded

---

## **IX. Aiakultuuri teenindusala ja multši kasutamine**

Aiakultuuri teenindusala hoitakse rohukamaras ja maasikaridades kasutatakse multši. (KSM orgaanilise multši lisategevuse puhul –tuleb teha põllust Iva äpiga pilt.)



# Põhitegevuse nõuded

---

## X. Feromoonpüünised ja mitmekesisust toetavad elemendid

Maal, millel kasvatatakse viljapuid, hoitakse kohustuseaasta 1. maist kuni 31. augustini feromoonpüüniseid tihedusega vähemalt üks püünis iga 0,3 hektari suuruse maa kohta, millel kasvatatakse viljapuid.

Maale, millel kasvatatakse viljapuid või marjapõõsaid, paigutatakse iga 0,3 hektari kohta vähemalt kaks järgmist elurikkust soodustavat elementi: 1) putukate või lindude joogianum; 2) kivikuhil, oksakuhil või vana kõdunev puunott; 3) lindude pesakast, röövlindude istumiskoht; 4) putukapesa; 5) taru, milles peetakse mesilasi.





# Lisategevuse nõuded

---

## 1. Orgaanilise multši kasutamine

Aiakultuuride kasvatamisel tuleb kasutada orgaanilist multši kas ainult ridades või reavahedes.

## 2. Haljasväetiskultuuri kasvatamine

Köögivilja kasvatatakse maal, millel kohustuseaastale vahetult eelnenud kalendriaastal kasvatati põhikultuurina liblikõielisi heintaimi puhaskultuurina, segus kõrreliste heintaimedega või segus teiste haljasväetiseks kasvatatavate põllumajanduskultuuridega.

Liblikõieliste heintaimede kaetus peab olema vähemalt 30 protsenti.





# Lisategevuse nõuded

---

## 3. Mitmeliigilise väikese põllu lisategevus

Taotleja kasvatab põllul vähemalt kaheksat erinevat põllumajanduskultuuri, mis kuuluvad köögivilja, rühvelkultuuri, lillede, ravim- või maitsetaimede hulka. Iga nimetatud põllumajanduskultuuri pind võib olla kuni 0,10 hektarit.



# Lisategevuse nõuded

---

## 4. Vahekultuuri kasvatamine

- Vahekultuuri kasvatatakse kahe üksteisele järgneva põhikultuuri vahelisel ajal, ning mis külvatakse allakülvina põhikultuurile või vahetult pärast põhikultuuri koristamist.
- Põhikultuuri koristuse käigus varisenud seeme on umbrohi, seda vahekultuuriks ei loeta.
- Vahekultuur on külvatud hiljemalt kohustuseaasta 1. septembriks ja seda kasvatatakse vähemalt kohustuseaasta 1. novembrini.
- Taotlusele tuleb märkida põllul kasvatatav vahekultuur.
- Vahekultuur ei tohi jääda järgmise aasta põhikultuuriks!! \_\_\_\_\_

# Lisategevuse nõuded

---

- **5. Happelise mulla lupjamine**

- ✓ Toetust antakse põllu kohta, mille kohta on koostatud ja PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu hiljemalt kohustuseaasta 1. detsembriks esitatud lubiväetise kasutamise soovituselga lubjatarbekaart, mis lähtub mullaproovidest analüüsitud mulla orgaanilise süsiniku sisaldusest, mulla happesusest ja taimedele omastatava kaltsiumi ja magneesiumi sisaldusest.
- ✓ Taotleja kasutab põllu lupjamiseks tuhka või lisaks tuhale muud lubiväetist. Lupjamiseks kasutatud lubiväetise kohta peavad andmed olema kantud väetiseregistrisse.



# Lisategevuse nõuded

---

- ✓ Pärast mulla lupjamist **külvatakse põllule põllumajanduskultuur või peab seal kasvama taimik.**
- ✓ Põllul, millel kasutatakse lubiväetist, kasvatatakse sügisesi vahekultuure või peab seal olema püsirohumaad või talvine taimkate.
- ✓ Happelise mulla lupjamise lisategevuse elluviimise eest antakse toetust põllu kohta, millel on kuni 10 protsendi ulatuses, kuid mitte rohkem kui ühel hektaril, turvasmuldi (M, S, R, AM).





# Lisategevuse nõuded

---

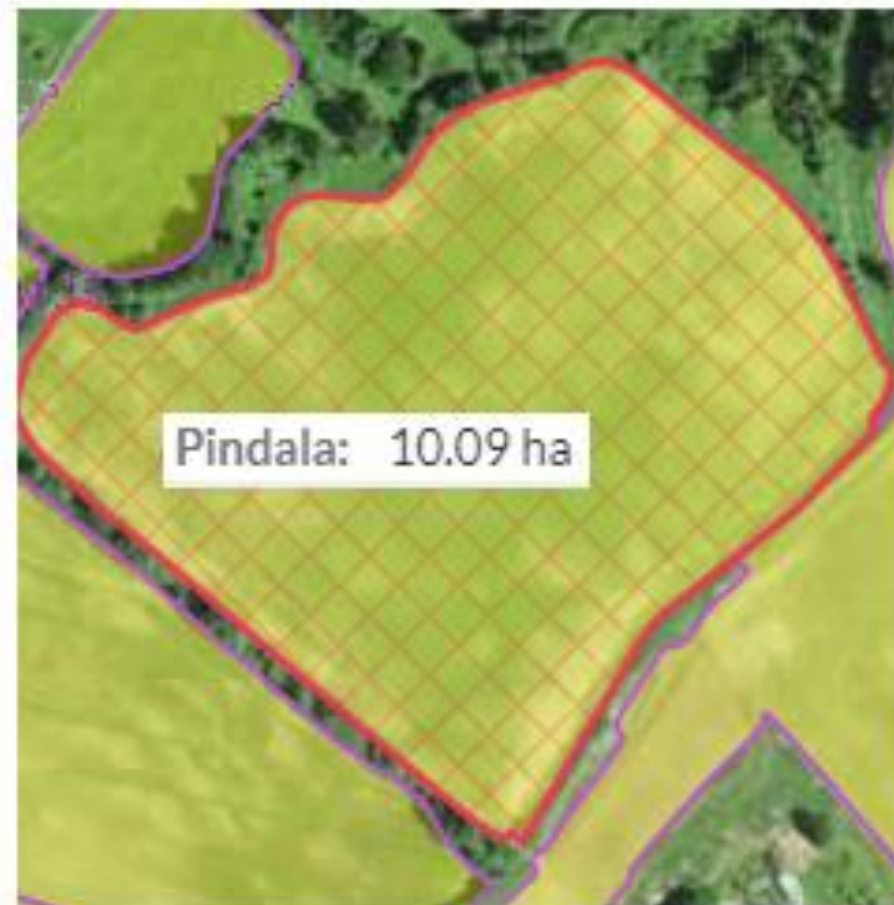
- Tuha tekke aluseks oleva toorme ja muu lubiväetise päritolu tõendav dokument peab olema kohapeal kontrollimiseks kättesaadav.
- Lubjatarbekaartidega seotud muudatused:
- Taotleja esitab muudatused nende põldude ja alade ning nende piiride kohta, millel ta viib ellu nimetatud lisategevust ja mille kohta ta ei ole esitanud tähtpäevaks sätestatud nõuete kohast lubjatarbekaarti, hiljemalt kohustuseaastale järgneva kalendriaasta 15. jaanuariks



# Lisategevuse nõuded

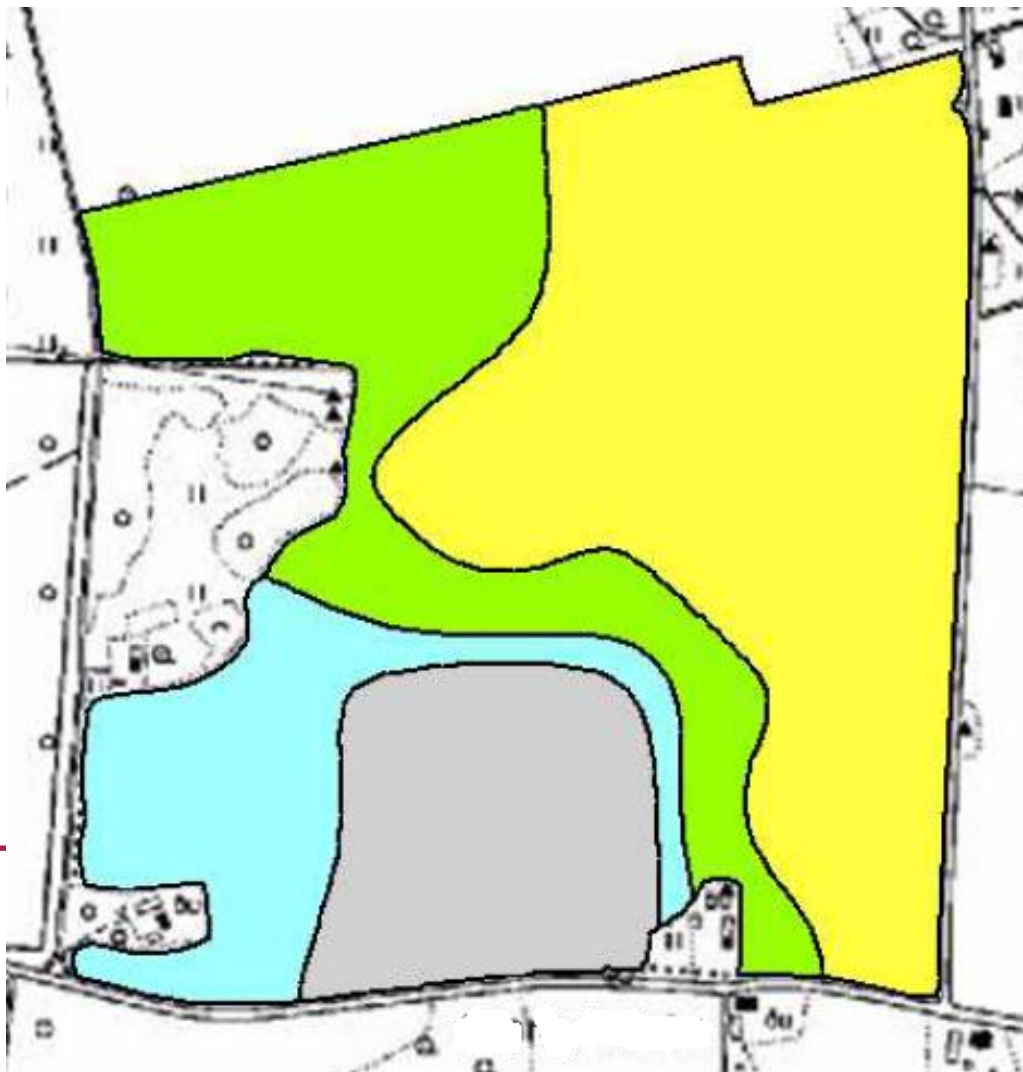


Lubjatarbe kaart  
Ca CO<sub>3</sub> (t/ha)



# Lisategevuse nõuded

---



**Eesti Maaülikool**  
Estonian University of Life Sciences

[www.emu.ee](http://www.emu.ee)





# Lisategevuse nõuded

---

## 6. Glüfosaadi mittekasutamine

Kohustuseaasta jooksul ei kasutata glüfosaati sisaldavaid taimekaitsevahendeid kogu majapidamise põllumajandusmaal.



# Toetuste ühikumäärad

---

- **Põhitoetuse ühikumäär 40–50 eur/ha** (Mahepõllumajanduse korral ühikumäär 20–26 eur/ha)
- **Köögivilil, maasikas, puuvili- ja marjakultuuride - ühikumäär 230–254 eur/ha** (MAH 50–70 eur/ha)
- Lisatoetus aiakultuuride kasvatajatele orgaanilise multši eest 150–151 eur/ha
- Lisatoetus köögivilja kasvatajatele haljasväetise kasvatamise eest 110–154 eur/ha
- Lisatoetus mitmeliigilistele väikestele põldudele 340–476 eur/ha
- Lisatoetus vahekultuuride kasvatamise eest 60–84 eur/ha
- Lisatoetus happeliste muldade lupjamiseks 50–70 eur/ha
- Lisatoetus glüfosaadi mittekasutamiseks 15–21 eur/ha



# Mulla- ja veekaitse toetus(ed)

---

Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus

Põhjavee kaitse toetus

Pinnavee kaitse toetus

Väärtusliku PR toetus

**2025 aastal rakenduvad:**

Väärtusliku püsirohumaa säilitamise toetus

Väärtusliku PR turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus

Väärtusliku PR põhjavee kaitse toetus

---



# Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus (MULD)



# Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus (MULD)

---

- 5-aastase kohutusega toetus
- FIE, juriidiline isik
- Põllumajandusliku tegevusega tegelev aktiivne tootja
- Kellele 1) *antakse 1. aastal lisaks KSMi ja kes järgnevatel aastatel taotleb KSMi*
- 2) või kes peab loomi (rohumaal ha kohta min 0,2 lü veiseid, lambaid, kitsi).
- loomkoormusel võetakse arvesse taotleja nimel põllumajandusloomade registrisse kantud veised, lambad ja kitsed ja arvestatakse kogu majapidamise rohumaale.

# Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus (MULD)

---

- Maa peab vastama otsetoetuste andmise tingimustele.
- Toetatakse vähemalt 0,3 ha suurust rohumaad.
- Turvasmulla või erodeeritud mulla osatähtsus on üle 70%
- Sama maa kohta ei anta KSMi, mesilaste korjealade toetust, muud mulla- ja veekaitsetoetust,
- Toetust saab ka keskkonnatundlik PR ( Natura alal asuv püsirohumaad)
- MULD toetuse puhul jäävad toetusõiguslikuks ja tuleb kohustust täita ka neil turbamaadel, mis kohustuse võtmise aastaga võrreldes on vahepeal **turvasmuldade kaardikihilt välja arvatud**. Kohustust ei lõpetata



# Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus (MULD)

- Kui maa ei ole rohumaad, peab selle esimese aasta kevadel rajama
- Ülekarjatamine ja glüfosaadi kasutamine on keelatud.
- Keelatud on künda, kultiveerida, koorida, randaalida, freesida ja ei tohi teha muid rohukamarat kahjustavaid mullaharimistöid.
- Turvasmullal asuvat rohumaad võib 1x perioodi jooksul freesida või kuni 2x randaalida.
- Uuendada võib üksnes otsekülvi ja pealtparandamise teel.
- Äestamine on lubatud.
- Nõudeid tuleb täita kogu kohustusealusel rohumaal.



# Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus (MULD)

---

- Kohustusealuselt maalt mullaproovid (Corg, pH, P, K):
  - - teise kohustuseaasta 1. dets või regulaarselt 5. a 1.dets
  - - turvasmullal 20 ha kohta vähemalt 1 proov
  - - erodeeritud mullal 2 ha kohta 1 proov
- Mullakaitseline koolitus:
  - - läbitud teise aasta 1. detsembriks
- Ühikumäär: **70 eur/ha**





---

# TURVAS- JA ERODEERITUD MULLAGA VÄÄRTUSLIKU PÜSIROHUMAA TOETUS (MULD-VPR)



**Eesti Maaülikool**  
Estonian University of Life Sciences

[www.emu.ee](http://www.emu.ee)

---

# VÄÄRTUSLIKU PÜSIROHUMAA TOETUS (MULD-VPR)

---

- Toetust saab turvas- ja erodeeritud mullaga väärtuslik püsirohumaad.
- Taotleja võtab 5 aastase kohustuse.
- Toetust võivad taotleda kõik, kelle kasutada on vähemalt **0,3 hektari** suurune väärtuslik püsirohumaad, mis on kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse.
- Väärtuslikku püsirohumaad tuleb sarnaselt PST nõuetele vähemalt üle aasta hooldada (**niita, karjatada, hekseldada**), et vältida ebasoovitava taimeestiku teket.
- Hekseldamine on lubatud **alates 1. augustist**.



# VÄÄRTUSLIKU PÜSIROHUMAA TOETUS (MULD-VPR)

---

- Toetust saab taotleda kui:
- 1) taotlejale antakse 1. aastal lisaks KSMi ja kes järgnevatel aastatel taotleb KSMi
- 2) või kes peab loomi (rohumaal ha kohta min 0,2 lü veiseid, lambaid, kitsi).
- loomkoormusel võetakse arvesse taotleja nimel põllumajandusloomade registrisse kantud veised, lambad ja kitsed ja arvestatakse kogu majapidamise rohumaale.



# VÄÄRTUSLIKU PÜSIROHUMAA TOETUS (MULD-VPR)

---

- **Maad tuleb hoida rohukamaras.** Rohukamaras hoidmine tähendab, et maad ei künta, kultiveerita, koorita, randaalita ega freesita ning sellel ei tehta muid rohukamarat kahjustavaid mullaharimistöid.
- uuendamine ja ülekarjatamine on keelatud.
- väetise ja reoveesette ning keemilise taimekaitsevahendi kasutamine on keelatud
- Väärtuslikele püsirohumaadele saab võtta ka PST, MAHE ja KSM toetust.
- Alates 2025. aastast saab võtta tulemuspõhist lisategevust, kus taotleja hindab väärtuslikku püsirohumaad LIFE'i projekti „Loodusrikas Eesti” raames välja töötatud metoodika alusel.



# VÄÄRTUSLIKU PÜSIROHUMAA TOETUS (MULD-VPR)

---

Väärtuslik püsirohuma on:

- 1) kõrge loodusväärtusega püsirohuma, kus on kujunemas looduslik taimestik ja seeläbi tagatud tingimused suurema liigirikkuse kujunemiseks - *kõrge loodusväärtusega püsirohuma*
- 2) pärandniit, mille kohta on andmed kantud Eesti looduse infosüsteemi ja mis ei asu kaitstaval loodusobjektil - *väljaspool kaitstavaid alasid asuv pärandniit.*

# VÄÄRTUSLIKU PÜSIROHUMAA TOETUS (MULD-VPR)

---

- Toetust saab küsida ainult eksperdi poolt **inventeeritud ja kaardile kantud** väljaspool kaitsealasid asuvate pärandniitude ja kõrge loodusväärtusega püsirohumaade kohta.
- **Väljaspool kaitstavaid alasid asuvad pärandniidud** peavad olema Eesti looduse infosüsteemis EELIS kirjas pärandniiduna ja ei saa pärandniidu hooldamise toetust ehk NIIT toetust
  - **Toetus on 100 eurot hektari kohta**
- Need pärandniidud asuvad PRIA põllumaasiivide kaardil ja on kantud Põllumassiivide loetelusse.



# VÄÄRTUSLIKU PÜSIROHUMAA TOETUS (MULD-VPR)

Põldude joonistamine 2024



[www.emu.ee](http://www.emu.ee)  
**Eesti Maaülikool**  
Estonian University of Life Sciences

# VÄÄRTUSLIKU PÜSIROHUMAA TOETUS (MULD-VPR)



HEAPÕLD

ESILEHT

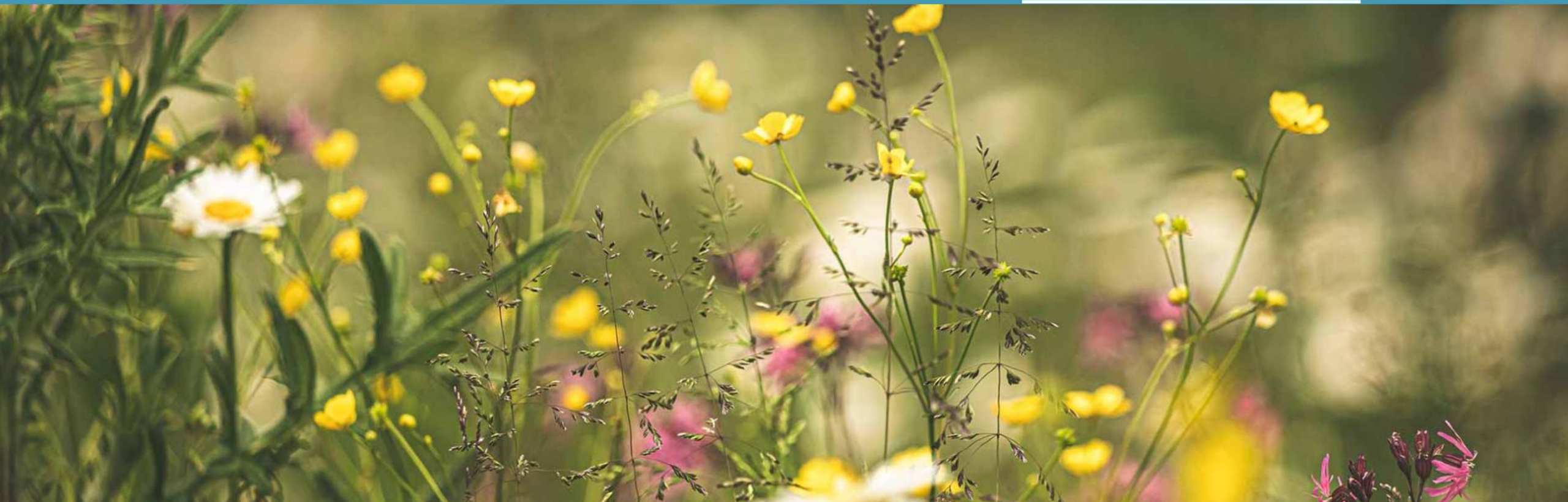
TOIMI  
NII!

LOODUSRIKAS  
EESTI

TEADMISTEPANK

VÄÄRTUSLIKUD  
PÜSIROHUMAAD

KONTAKTID





# VÄÄRTUSLIKU PÜSIROHUMAA TOETUS (MULD-VPR)

---

Taotleja peab osalema teise kohustuse aasta 1. detsembriks

1. Mullakaitselisel koolitusel
2. Keskkonnaameti korraldatud pärandniidu hooldamise koolitusel



## Täna kuulamast!

<https://forms.office.com/e/pgE3dnMB3w>

